

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งศึกษาบทบาทของมิชชันนารีในการดำเนินงานเผยแผ่ศาสนาในสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2374 – 2453) ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย

ช่วงสมัยการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย มีปรากฏการณ์ที่แสดงถึงจุดเปลี่ยนในสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งนอกจากจะมีปัจจัยต่าง ๆ อันก่อให้เกิดการคลี่คลายภายในแล้ว ยังมีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย ได้แก่ การเข้ามาเผยแผ่คริสต์ศาสนาของพวกมิชชันนารีอเมริกันที่มีวัตถุประสงค์หลักคือ การเปลี่ยนแปลงสังคมไทยให้เป็นสังคมที่นับถือคริสต์ศาสนาตามอุดมการณ์ของตน

ความมุ่งหมายของมิชชันนารีประการแรกสุด คือ การประกาศเผยแผ่คริสต์ศาสนา แต่สิ่งที่มิชชันนารีนำมาด้วยนั้นได้แก่ วิทยาการตะวันตก โดยเฉพาะด้านความเชื่อทางศาสนา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ดึงดูดให้คนได้รับรู้เรื่องราวของคริสต์ศาสนาและสัมผัสกับความเจริญของตะวันตกด้านอื่น ๆ ในเวลาเดียวกัน มิชชันนารีที่เป็นแพทย์ก็มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของมิชชันนารีในสมัยนี้ จะเห็นได้ว่ามิชชันนารีพยายามหาแนวทางในการเผยแผ่คริสต์ศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามา และพัฒนาให้สนองต่อการปฏิบัติพันธกิจดังกล่าวอย่างกว้างขวาง

เนื่องจากผลจากการปฏิบัติงานของมิชชันนารีอเมริกัน ได้เป็นต้นกำเนิดของวิทยาการสมัยใหม่ ซึ่งเป็นเครื่องหมายของการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นผลประโยชน์ที่คนไทยได้จากการศึกษาความรู้ใหม่ ๆ วิทยาการตะวันตกจากมิชชันนารีอเมริกัน เป็นหนทางไปสู่ความรู้ความคิดที่ทันสมัย เช่น การพิมพ์ และการนำระบบการศึกษาแบบตะวันตกเข้ามาใช้ในสังคมไทย ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องในสังคมไทยระยะหลังต่อมาไม่น้อย

ผลจากการศึกษาพบว่า ผลจากการดำเนินงานเผยแผ่ศาสนาของมิชชันนารีอเมริกัน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักนั้นไม่ประสบความสำเร็จ ในทางตรงกันข้ามกลับก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยอย่างแท้จริง ทั้งทางด้านการศึกษา การแพทย์ เครื่องจักรกลและการพิมพ์ ความเชื่อทางศาสนา ตลอดจนถึงวัฒนธรรม และประเพณีบางประการของสังคมไทยในขณะนั้น

This thesis aims to study the role of the American missionaries in spreading of Christianity during the Rattanakosin Period (1831 - 1910) that has some influences to social change in Thailand.

During the period 1831-1910 of Rattanakosin, the Thai society had experienced changes. Beside many internal factors, one of some external factors that also affected the social changes was the teaching of Christianity by the American Missionaries. One of their main objectives was to turn the Thai society into one that respected Christianity.

Although the foremost purpose of the missionary was to spread the Christianity but they also brought along the western knowledge system, especially those related to religious belief. These knowledge pulled the Thais to know about Christianity and learn about the Western society in its various aspects. At the same time, the missionaries, some of whom were also practicing physicians, have influenced the implementation of the missionary activities to date. The missionaries have tried to find ways to spread the Christianity efficiently and therefore they bring many new things and use them in their performance.

The implementation of the American missionary strategies has created a social change that brings benefits to the Thais from their learning over new knowledge brought by the Western missionaries. The coming of the new modern technology, for example typing machine, has also brought the Western education system to the Thai society. This new thought or practice heavily influences the Thai society in later time.

The findings show that the result of spreading of Christianity, which was their main objective, by the American Missionaries has not been successful. Nevertheless, the spreading of Christianity has created a social change in Thailand, for example, on education system, medication system, machinery and typing, religious belief, culture, as well as certain tradition of the Thai society at that time.